

[Christen Christensen.]

i denne Sal, som har den Opfattelse, at her er man ikke gaaet nær vidt nok, og en lignende Opfattelse er kommet til Orde i Betænkningen. Jeg tænker her særlig paa det Spørgsmaal, som har rejst sig med Hensyn til Behandlingen af Prioritetsgæld, for der er mange, som gør sig til Talsmænd for den Opfattelse, at man under givne Situationer bør have det i sin Magt at omregne Prioritetsgælden til løs Gæld, saa at ogsaa den kan bringes ind under Akkordordningen og da nedsettes. Saa langt er den højtærede Landbrugsminister ikke gaaet, og saa langt tror jeg heller ikke, vort Parti vil kunne strække sig. Nu vil jeg ikke gaa saa vidt som til at sige, at en saadan Ordning ligefrem vilde være i Strid med Grundlovens Bestemmelse om Ejendommens Ukrænkelighed, men jeg vil dog mene, at man betænkelig nærmer sig det tvivlsommes Grænse, naar man uden Erstatning, om jeg saa maa sige, eksproprierer Panterettigheder, thi i Virkeligheden er det saaledes, at den Ret, som en Pantekreditor har, er en Slags Transport paa Ejendomsretten, som under visse Situationer kan gøres gældende. I alle Tilfælde vil jeg mene, at den Pantesikkerhed, som er stiftet under den hidtilværende Lovgivning, kan man ikke lave om til almindelig Sikkerhed uden at komme til at krænke Retssætningen om velerhvervede Rettigheders Bevarelse, for det er en given Sag, at enhver Pantekreditor har erhvervet sin Ret under de Lovregler, som hidtil har hersket, og i Kraft af hvilke han ikke kan miste denne Ret undtagen derved, at Ejendommen kommer til Tvangsauktion og hans Panteret paa den Maade kan gaa tabt.

Men selv om man nu vil se bort fra den Slags statsretlige eller juridiske Betragtninger, vil man dog ikke kunne undgaa at komme i den Vanskelighed, at der vil opstaa Usikkerhed med Hensyn til fremtidig Kreditgivning, og det er efter min Mening en meget betænkelig Sag at angribe Realkrediten. Landbruget har aldrig kunnet undvære denne. Hvor meget Landbruget har at takke Kreditforeningsinstitutionerne for, kan ikke let gøres op; og i denne Henseende vil Landbruget sikkert i en uoverskuelig Fremtid være stillet paa samme Maade som nu. Det vil i Fremtiden have Brug for Realkredit, lige saa vel som det har haft i Fortiden og har i Nutiden. Derfor forekommer det mig, at det at angribe Realkrediten turde være af den Slags Tjenester, man kalder Bjørnetjenester; og at hjælpe i Enkeltheder, men saaledes at man skader Helheden, er i sig

selv et daarligt Princip. Dertil kommer yderligere, at en saadan Regel i de konkrete Tilfælde let vil kunne gøre Skade. Det Tilfælde er jo ikke sjældent, at en Mand har laant en anden Mand Penge, netop fordi han har haft Tillid til, at Laantageren vilde være i Stand til at ride Stormen af og klare de Vanskeligheder, han var i, og det kan godt være, at Debitor paa det Tidspunkt, da han har laant Pengene, er insolvent, og at Kreditor ved det. Men at beskære Kreditors Ret til at holde sig til Pantet vil dog være en kedelig Maade at lønne hans Offervillighed paa. Yderligere kan man anføre, at der i mangfoldige Tilfælde, hvor der er Prioritetslaan, vil være en Kautionsforpligtelse, der staar i et accessorisk Forhold til Prioritetsforpligtelsen. Hvis man da rører ved Prioritetsgælden, vil det let føre til, at Kautionsforpligtelsen bliver effektiv, og Kautionssterne vil da blive stillet lige saa daarligt, som Debitor var. I mange Tilfælde er det jo ogsaa saaledes, at Kreditor og Debitor er væsentlig ens stillede. Det er meget muligt, at Kreditor har et Debitorforhold, som i Virkeligheden ligger i samme Plan som hans Debtors. Det er meget muligt, at der er foregaaet en lang Række Ejendomshandler, idet f. Eks. en Mand har købt en lille Ejendom og senere solgt den eller byttet den mod en større, og at en Del af Købesummen er erlagt i Obligationer. Det er næsten uberegneligt, hvilke Konsekvenser der kan opstaa, hvis man rører ved saadanne Forhold derved, at man angriber selve Panteretten.

I Overensstemmelse med, hvad jeg her har udviklet, skønner jeg i alt Fald ikke rettere end, at Lovforslaget i alt væsentligt rammer det rigtige. Det gaar ikke for vidt; paa den anden Side er det brugbart og vil ganske sikkert komme mangfoldige til Nytte, naar det en Gang, hvad jeg haaber, bliver ophøjet til Lov.

Endelig kan jeg paa mit Partis Vegne give Tilslutning til, at Pengene til disse Laaneydelser skaffes til Veje, og at Laanene ydes paa den Maade, som er foreslaaet i Lovforslaget, saaledes at der ikke kommer til at eksistere noget direkte Forhold mellem Statskassen og Debitorerne, men det hele ordnes gennem Pengeinstitutioner som Banker og Sparekasser. Der er vel ikke nogen Tvivl om, at de lokale Banker og Sparekasser har et udmærket Overblik over Forholdene rundt omkring i de Kredse, hvor de virker, de kender de rent faktiske Forhold, de kender de Personer, som det drejer sig om, de kender Laantagernes økonomiske og per-